

Klagenemnda for offentlige anskaffelser

Berg-Hansen Nord-Norge AS
v/Halvard Eide
Boks 23
8401 Sortland

Deres referanse

Vår referanse
2009/251

Dato
03.12.2009

Avvisning av klage på offentlig anskaffelse

Det vises til Deres klage på offentlig anskaffelse av 1. juli 2009. Klagenemndas sekretariat har besluttet å avvise klagen som uhensiktsmessig for behandling i klagenemnda, jf. forskrift om klagenemnd for offentlige anskaffelser 15. november 2002 nr. 1288 § 9. Grunnen er at klagen ikke kan føre fram. Sekretariatets avvisningsbeslutning kan påklages til klagenemndas leder innen tre dager etter at den ble gjort kjent for klager.

Nedenfor gis en oppsummering av bakgrunnen for klagen og sekretariatets vurdering.

Bakgrunn:

- (1) Helseforetakene i Norge inngikk 4. mars 2008 en rammeavtale med SAS Norge AS og Widerøes flyveselskap ASA om flyreiser for pasienter og ansatte. Fra avtalen hitsettes:

"1.1 Hvem er omfattet"

Denne rammeavtalen er inngått mellom Helseforetakene i Norge (Kunden) og SAS Norge og Widerøes flyveselskap (Leverandør).

Kunden defineres som:

Helse Sør-Øst RHF

Helse Nord RHF

Helse Midt-Norge RHF

Helse Vest RHF

I tillegg gjelder avtalen for alle underliggende helseforetak, jf vedlegg 1.

1.2 Hva er omfattet

Postadresse
Postboks 439 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse
Olav Kyrresgate 8
5014 Bergen

Tlf.: 55 59 75 00

Faks: 55 59 75 99

E-post:
postmottak@kofa.no
Nettside: www.kofa.no

Avtalen omfatter flyreiser for pasienter med eventuelt nødvendig ledsager (pasientreiser) og tjenestereiser for ansatte i helseforetakene eller de som arbeider på vegne av helseforetakene.

Kunden bestemmer selv hvordan bestilling av flyreiser skal skje jf. punkt 3.1 i avtalen.

[...]

3.1 Bestillingskanaler

*Kunden kan velge hvilken som helst distribusjonskanal, for eksempel;
Gjennom reisebyrå som kunden har avtale med, eller
Gjennom den eksisterende telefonbookingen hos leverandør, eller
Gjennom leverandørens online-portal for helseforetakene*

De fire regionale helseforetakene bruker i stor grad reisebyrå som bestillingskanal for de ansattes tjenestereiser. Det er tegnet reisebyråavtale som omfatter tjenestereiser med VIA Travel AS. For pasientreiser er det tegnet avtaler i Helse Nord med Berg-Hansen Nord-Norge AS og VIA Travel AS. Dersom Kunden av en eller annen grunn velger å skifte leverandør av reisebyråtjenester vil dette bli kommunisert til Leverandør umiddelbart.”

- (2) I avtalens punkt 9 var det oppgitt hvilke vedlegg som hørte til kontrakten. Under vedlegg 2 ”Prislister med gebyrmatrise”, var det en liste over ”Priser gebyrer”. I e-post til klagenemndas sekretariat av 26. november 2009 opplyste innklagede følgende om innholdet i denne listen:

”Vedlegg 2 b i avtalen mellom Helse Nord RHF og SAS/Widerøe inneholder gebyrer for bestilling gjennom salgssenter og internett for ulike typer reiser (innenlands/Europ/interkontinental), med unntak av bestillinger av reiser på lokalstrekninger gjennomført på Widerøes nettportal som er gebyrfri.”

- (3) Helseforetakene i Norge inngikk videre 1. april 2008 en rammeavtale med Norwegian Air Shuttle ASA om flyreiser for pasienter. Avtalen var likelydende med avtalen inngått med SAS Norge AS og Widerøes flyveselskap ASA på de punkter som er gjengitt ovenfor i premiss (1). I avtalens punkt 9 var det oppgitt hvilke vedlegg som hørte til kontrakten. Under vedlegg 2 ”Prisliste”, var en liste over ”Gebyrer”. Innklagede har i e-post til klagenemndas sekretariat av 26. november 2009 opplyst følgende om innholdet i denne listen:

”Vedlegg 2b i avtalen mellom Helse Nord RHF og Norwegian Air Shuttle ASA lister opp gebyr for bagasje, seating, endring av bestilling, offentlige skatter, servicegebyr for bestilling via kontaktsenter, gebyr for bagasje sendt gjennomgående (ved flybytte) og mva.”

- (4) Fra 1. mai 2004 og frem til 30. april 2009 hadde innklagede avtale med Haalogaland Reisebureau AS (VIA Flyspesialisten), i dag VIA Travel Norge AS, om levering av reisebyråtjenester tilknyttet pasienttransport i Salten/Lofoten-området. Avtalen ble deretter forlenget frem til 15. juni 2009.

- (5) Etter at avtalen mellom Haalogaland Reisebureau AS (VIA Flyspesialisten) og innklagede gikk ut 15. juni 2009, bestilte innklagede flybilletter i egenregi frem til 5. oktober 2009. Etter denne datoen foretok innklagede bestillingene gjennom VIA Travel Norge AS, med grunnlag i en avtale inngått 15. september 2009 om levering av reisebyråttjenester for pasientreiser.
- (6) Saken ble brakt inn for Klagenemnda for offentlige anskaffelser i brev av 1. juli 2009.

Anførsler:

Klagers anførsler:

Ulovlig direkte anskaffelse

- (7) Det anføres at innklagede har foretatt en ulovlig direkte anskaffelse ved å betale gebyr for å bestille flybilletter på internett. Fra 15. juni 2009 har innklagede benyttet sine egne reiserådgivere til å bestille pasientreiser. Disse har bestilt på flyselskapenes internettsider, hvor det påløper reservasjonsgebyrer.
- (8) Offentlige organer kan ikke omgå regelverket ved å benytte en direktekanal som driver samme type virksomhet som et reisebyrå, med den forskjell at et flyselskap er eier. Det vises til at Widerøe flyveselskap ASAs webløsning er en av klagers største konkurrenter.
- (9) Når det gjelder kontrakten med SAS Norge AS/Widerøes flyveselskap ASA, er dette først og fremst en avtale om flypriser. Punktet om at kunden også kan bestille direkte hos flyselskapene, er et standardpunkt som flyselskapene alltid tar med i sine kontrakter. På tidspunktet for inngåelse av kontrakt med SAS Norge AS/Widerøes flyveselskap ASA, var dette ikke en konkurranse om reisebyråttjenester. Dersom man skulle anse dette som en kontrakt på bestillingstjenester, er det således uansett tale om en ulovlig direkte anskaffelse.

Innklagedes anførsler:

Ulovlig direkte anskaffelse

- (10) Det bestrides at innklagede har foretatt en ulovlig direkte anskaffelse ved å bestille flybilletter gjennom leverandørens online-booking. Innklagede har inngått avtaler om flyreiser (etter konkurranseutsetting) med SAS Norge AS og Widerøes flyveselskap ASA, og med Norwegian Air Shuttle ASA. I avtalenes punkt 1.2 fremgår det klart at kunden selv avgjør hvordan bestilling av reiser gjennomføres, og etter punkt 3.1 kan bestilling også gjennomføres av kunden (helseforetaket) gjennom telefon, eller leverandørens online-booking. Dette er ingen standardtekst, men en sikring av oppdragsgivers frihet til selv å velge på hvilken måte bestillinger skal gjennomføres.

Sekretariatets vurdering:

- (11) Etter forskrift om klagenemnd for offentlige anskaffelser 15. november 2002 nr. 1288 § 13a første ledd er det ikke krav om saklig klageinteresse i saker som gjelder påstand om ulovlig direkte anskaffelse. Klagen er også rettidig, jf. klagenemndsforskriften § 13a andre ledd jf. lov om offentlige anskaffelser 16. juli 1999 nr. 69 § 7b.

Hvorvidt det er foretatt en ulovlig direkte anskaffelse

- (12) I lov om offentlige anskaffelser § 7b første ledd er en ulovlig direkte anskaffelse definert som *"en anskaffelse som ikke er kunngjort i henhold til reglene om kunngjøring i forskrifter gitt i medhold av loven"*.
- (13) Oppdragsgiver har som hovedregel plikt til å kunngjøre anskaffelser over 500 000 kroner eksklusiv merverdiavgift, jf. forskrift om offentlige anskaffelser 7. april 2006 nr. 402 § 9-1/§ 18-1 smh. § 2-1 andre ledd jf. § 2-2 første ledd.
- (14) I den foreliggende sak har innklagede bestilt flybilletter i egenregi, det vil si uten bruk av for eksempel reisebyrå, fra 16. juni 2009 til 5. oktober 2009. Klager har anført at innklagede fra 15. juni 2009 har foretatt en ulovlig direkte anskaffelse ved å betale reservasjonsgebyr ved bestilling av flybilletter på internett. Klagenemndas sekretariat forstår dette slik at klager mener gebyret som påløp når innklagede i egenregi bestilte billetter på flyselskapenes internettsider, var en egen anskaffelse som skulle vært kunngjort i henhold til regelverket. Dette legges til grunn i det følgende.
- (15) Det er i herværende sak ikke omtvistet at anskaffelsen av selve flyreisene er kunngjort i henhold til regelverket. I avtalene mellom helseforetakene i Norge og henholdsvis SAS Norge AS/Widerøes flyveselskap ASA og Norwegian Air Shuttle ASA, fremgår det at helseforetakene selv kan bestemme hvordan bestilling av billetter skal foregå. Videre omfatter avtalen med SAS Norge AS/Widerøes flyveselskap ASA etter det opplyste også gebyr for bestilling gjennom internett, og avtalen med Norwegian Air Shuttle ASA omfatter servicegebyr for bestilling via kontaktsenter.
- (16) Slik klagenemndas sekretariat ser det, var det dermed forutsatt i avtalene at helseforetakene kunne bestille billetter direkte hos flyselskapene. Etter sekretariatets syn må gebyret som påløp ved innklagedes bestilling i egenregi på flyselskapenes internettsider, anses som en del av *kostnaden av flyreisene*. Gebyret var således en del av anskaffelsen som var kunngjort i henhold til regelverket, og ikke en egen, separat anskaffelse. Det foreligger dermed ingen ulovlig direkte anskaffelse etter lovens § 7b.
- (17) Ettersom sekretariatet har funnet at klagen ikke kan føre fram, avvises den som uhensiktsmessig for behandling i klagenemnda.

Med vennlig hilsen

Ingvild Slettebø
førstekonsulent

Kopi: Innklagede

